UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Westerse sancties als katalysator van een nieuwe wereldorde?

Marácz, L.

Publication date
2022
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2022). Westerse sancties als katalysator van een nieuwe wereldorde? *Armex*, *106*(5), 14-15.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:09 Nov 2026

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING ‘ONS LEGER’

ARMEX

Meer dan 100 jaar op de bres voor de krijgsmacht

Defensie koopt 740 vrachtwagens van de plank
Rusland na de Muur (III)
Westerse sancties katalysator nieuwe wereldorde?

106e jaargang december 2022 | nummer 5

Defensienieuws

Kolonel b.d. drs. A.E. de Rooij

De Abrams-X tentoongesteld op een Amerikaanse wapenbeurs. Foto: GDLS

ABRAMS-X toont de technologie van de volgende generatie

Afgelopen oktober heeft General Dynamics Land Systems bij de presentatie van het Abrams-X demonstratiemodel een inkijk gegeven in hoe de Amerikaanse gevechtstank van de volgende generatie eruit kan zien en wat de mogelijkheden van het systeem zijn. Een aantal van deze innovaties zouden kunnen worden verwerkt in de opvolger van de versie van de Abrams die nu in het Amerikaanse leger in gebruik is.
In de Abrams-X is de toren onbemand. De driepersoonsbemanning (één persoon minder dan in de meeste huidige Westerse tanks) zit voorin de romp van het voertuig. Dit is mogelijk omdat de tank is voorzien van een automatisch laadsysteem voor het 120mm kanon. Om te kunnen waarnemen en richten beschikt de bemanning over twee multi-sensor systemen die beide een bereik hebben van 360 graden, zijn voorzien van warmtebeeldapparatuur en zijn gekoppeld aan een laserafstandmeter.
Verbetering van de vuurkracht wordt gerealiseerd door de tank uit te rusten met een 30mm snelvuurkanon als secundaire bewapening in plaats van de .50 mitrailleur waarover de huidige Abrams tanks beschikken. Het 30mm kanon kan bovendien Programmable Airburst projectielen afvuren die effectief zijn tegen bijvoorbeeld draagbare antitank wapens en drones.
Een andere belangrijke innovatie is de uitrusting van de Abrams-X met een hybride aandrijving. Deze bestaat uit een doorontwikkelde Cummings dieselmotor met parallel daaraan een elektrische aandrijving. Hierdoor kan het brandstofverbruik met de helft dalen in vergelijking tot de huidige versie van de Abrams en het zorgt er ook voor dat de tank minder zwaar is.

Bron: Armada International

Een raket wordt afgevuurd door een K239 Chunmoo MLRS.
Foto: Hanwha Defense

Airbus test systeem voor het vervoeren van buitenmaatse militaire ladingen in de Beluga

Airbus Defence and Space heeft een systeem ontworpen en beproefd om militaire vracht met uitzonderlijke afmetingen in het Airbus Beluga A300-600ST toestel te vervoeren. In de laatste week van september werd een CH-53 helikopter van de Bundeswehr op het vliegveld van Manching in Beieren in een Beluga geladen als onderdeel van het verificatieprogramma van het systeem.
Volgens Michael Schoellhorn, directeur van Airbus Defence and Space stijgt door de geopolitieke ontwikkelingen de vraag naar vervoer van buitenmaatse militaire ladingen door de lucht, terwijl de capaciteit schaars is. Met de BelugaST biedt Airbus volgens Schoellhorn een snel en efficiënt middel voor het vervoer van dit soort vrachten.
Het nieuwe systeem is in anderhalf jaar ontworpen en gebouwd nadat de Bundeswehr de behoefte kenbaar had gemaakt. Een CH-53 helikopter kan, nadat deze gedeeltelijk is ontmanteld voor het transport, in negentig minuten in de Beluga worden geladen. Hiervoor is geen laadkraan nodig. De Beluga heeft een laadcapaciteit van 35 ton.
Airbus heeft een vloot van vijf BelugaST toestellen. Deze werden gebruikt om grote vliegtuigonderdelen te vervoeren tussen de diverse productielocaties van Airbus. Nu Airbus de nieuwere en grotere BelugaXL, gebaseerd op de Airbus A330-200, hiervoor gaat gebruiken, biedt het de BelugaST-vloot aan voor andere transporttaken.

Bronnen: Project Cargo Journal, Janes

Een BelugaST landt op het Kennedy Space Center in Florida.
Foto: Wikimedia Commons, NASA

Polen koopt 288 stuks K239 Chunmoo MLRS

Op 20 oktober bevestigde het Zuid-Koreaanse bedrijf Hanwha Defense dat het een overeenkomst heeft gesloten met de Poolse regering voor de levering van 288 *multiple rocket launcher systems* (MLRS) van het type K239 Chunmoo.
De K239 Chunmoo is een MLRS op een wielonderstel met vier assen en is in staat raketten van diverse kalibers af te vuren. Het systeem beschikt over twee lanceerinrichtingen die elk of maximaal zes geleide projectielen van 239mm met een bereik van zestig kilometer kunnen afvuren of een ballistische raket met een bereik van circa 290 kilometer.
De K239 Chunmoo is een aanvulling op de K9 houwitsers, die Polen deze zomer in grote aantallen heeft besteld en waarvan de eerste exemplaren inmiddels zijn geproduceerd. De eerste serie van 18 Chunmoo systemen zal met de bijbehorende munitie in 2023 aan de Poolse strijdkrachten worden geleverd. Deze systemen zullen worden gemonteerd op Poolse Jeclz trucks en worden voorzien van het Poolse Topaz vuurleidingssysteem. Zoals nu voorzien, zullen ook de verbindingsmiddelen en het *battlefield management system* van Poolse makelij zijn.

Bron: EDR Magazine

Op de korrel

De waarheid volgens Kajsa Ollongren

Kolonel b.d. drs. A.E. de Rooij

Op 16 en 17 november jl. werd de Defensiebegroting 2023 behandeld in de Tweede Kamer. En dit debat wil ik hier bespreken. Dat betreft uiteraard niet het hele debat. Het verslag ervan beslaat ruim 140 pagina's. Bovendien leest het zeker niet als een spannend jongensboek. Wat dan wel? Ik pak er twee onderwerpen uit die in het debat aan de orde zijn gekomen.

Het eerste betreft het initiatiefwetvoorstel dat de SGP, samen met de VVD en het CDA, kort na Prinsjesdag indiende om de zogenoemde twee procentsnorm vast te leggen: de defensiebegroting dient minimaal 2% van het bruto binnenlands product (BBP) te bedragen. Dit voorstel kwam tijdens het debat ter sprake. Volgens minister Ollongren vond het kabinet zo'n wettelijk vastgelegde verzekeringspremie helemaal niet nodig. Het was volgens haar echter wel noodzakelijk dat Defensie kan rekenen op meerjarige financiële stabiliteit. Daarover moest in NAVO-verband worden "gepraat". De reden dat de minister de ondergrens van de defensiebegroting niet wettelijk wilde vastleggen, was volgens haar "dat we [als Nederland] een verplichting, een toezegging zijn aangegaan en dat we een norm hebben vastgesteld in de NAVO. Ik vind dat dat ons verplicht, niet alleen het kabinet, maar ons land en dus ook het parlement."

Het SGP-kamerlid Stoffer - een van de indieners van het wetsvoorstel - reageerde hierop met een vraag: de minister "heeft in de afgelopen jaren zien gebeuren wat er gebeurde. Heeft ze er nu echt vertrouwen in dat wij dat gewoon doen als we dat niet wettelijk verankeren?" Hij doelde hier op het feit dat al in 2014 door de NAVO-landen in Wales was afgesproken om twee procent van het BBP aan defensie te besteden. De landen die dat percentage in 2014 niet haalden moesten hun defensiebudget in tien jaar laten groeien tot de vereiste 2%.
Nederland heeft tot dit jaar deze afspraak aan zijn laars gelapt. Hoewel in het regeerakkoord van het huidige kabinet een stijging van de defensie-uitgaven is afgesproken, was deze onvoldoende om aan de afspraak van Wales te voldoen. Slechts door de extra verhoging van het budget als reactie op de Russische inval in Oekraïne doorbreekt het defensiebudget in 2024 en 2025 de 2%-grens …. om daar in 2026 weer behoorlijk onder te duiken. Minister Ollongren kan dan wel over een verplichting spreken, de praktijk uit het verleden heeft uitgewezen dat de kabinetten Rutte zich tot nu toe weinig gelegen hebben laten liggen aan dergelijke deze verplichting. Het kamerlid Stoffer reageerde dan ook als volgt op de uitspraak van de minister: "Meent de minister dat nu echt serieus? Ik zou tegen de minister zeggen: slaap er nog eens een nachtje over en kijk al die historie nog eens na. Ik ga ervan uit dat zij dan tot een ander inzicht komt." Welk weldenkend mens kan het met hem oneens zijn?

Het tweede onderwerp is het tweejaarlijkse rapport dat de NAVO aan de lidstaten geeft over de defensie-inspanningen van dat land. Minister Ollongren zei hier onder andere dit over: "De waardering van de NAVO van wat wij doen met hun doelstellingen is daarmee ook gestegen. Bovendien doen we soms meer dan wat de NAVO van ons vraagt." En: "Onze keuzes en investeringen hebben we voor een groot deel ook gebaseerd op wat wij weten dat het bondgenootschap van ons verwacht. Dat lijkt mij logisch en dat lijkt mij ook goed nieuws." En ten slotte: "dit biedt mij wel de gelegenheid om te zeggen dat wij drie gevechtsbrigades hebben, drie gevechtsbrigades die door de NAVO heel goed worden beoordeeld."

Mooie woorden, maar als ik naar de tekst van het NAVO-rapport kijk, lees ik dat (vrij vertaald) Nederland nog steeds niet alle gevraagde kwantitatieve bijdragen wat betreft de landstrijdkrachten levert. De middelzware en lichte infanteriebrigades missen beide de vereiste vuurkracht, gevechtssteun en logistieke steun. De luchtmobiele brigade kan als brigade niet aan de vereiste gereedheid voldoen. Ten slotte hebben onvoldoende personele vulling, de geringe hoeveelheid reservedelen en onvoldoende voorraden essentiële munitie tot gevolg dat de Nederlandse landeenheden niet aan de gereedheidseisen van het bondgenootschap voldoen.
Ik vraag mij af of minister Ollongren hetzelfde rapport heeft gelezen als waaruit ik hierboven vrijelijk heb geciteerd.

Het debat toont volgens mij aan dat de minister van Defensie een ander waarheidsbegrip heeft dan veel Nederlanders. Misschien heeft ze te lang met onze minister-president samengewerkt en een aantal van zijn minder prettige gewoontes overgenomen, zoals het niet goed kunnen 'reconstrueren' van gebeurtenissen uit het verleden. Onze krijgsmacht is in ieder geval niet gediend met dergelijke vrije interpretaties van de feiten.

Verder in dit nummer
Hiernaast heeft u het eerste deel van het **Defensienieuws** aangetroffen. Het tweede deel van deze rubriek staat op bladzijde 13. Op de bladzijden 4 - 7 treft u een artikel aan van onze medewerker Gertjan van der Wal met de voor zichzelf sprekende titel **Defensie koopt 740 vrachtwagens van de plank. Pantsercabine standaard op bijna helft van aan te schaffen voertuigen**. Een tweede bijdrage van zijn hand staat op de bladzijden 16 en 17. In **SkyWall Patrol voor het eerst op uitzending. Oorlog Oekraïne toont belang van drones en noodzaak die te bestrijden** gaat hij nader in op de beproeving van het Skywall systeem tegen drones, die momenteel plaatsvindt in Roemenië. Op de bladzijden 8 – 12 kunt u het derde deel vinden van de serie **Rusland na de Muur** van redacteur Harry van der Horst. In dit deel beschrijft hij de **Russische buitenlandse relaties (tot 24 februari 2022)**. Ten slotte zijn uiteraard in dit nummer ook de bijdragen van onze twee columnisten opgenomen. Op de bladzijden 14 en 15 stelt László Marácz zich de vraag: Gelden de **Westerse sancties als katalysator van een nieuwe wereldorde?** Op de bladzijden 18 en 19 gaat Kees Homan nader in op de **NAVO-top in Madrid.** Dat doet hij met de trefwoorden **Versterking, afschrikking en verdediging**.

Foto voorpagina: De DAFYBZ-3300 takelauto is een van de voertuigen die binnenkort worden vervangen. Foto: Wikimedia Commons, Zandcee

Het colofon kunt u vinden op https://onsleger.nl/armex_ons_leger_magazine/

Defensie koopt 740 vrachtwagens van de plank

Pantsercabine standaard op bijna helft van aan te schaffen voertuigen

Gertjan van der Wal

Defensie schaft 555 wissellaadsystemen, 95 tropco's in drie hoofdvarianten en 90 takelwagens aan. Deze 740 vrachtwagens worden van de plank gekocht en waar nodig aangepast aan de militaire wensen. Bijna de helft wordt standaard uitgerust met een gepantserde cabine. Ze lossen de oude garde DAF- en Scania-voertuigen af, die het einde van hun technische levensduur bereikt hebben. Welke fabrikant de opvolgers levert, is nog niet bekend.

Bij de vervanging gaat het om de Scania Wissellader (WLS) 165kN en de DAF 400kN- en 650kN-trekker-opleggercombinatie (tropco). De Zweedse alleskunners stroomden vanaf 2004 binnen en de DAF-zwaargewichten met Broshuis-trailers in 2006. Het ging daarbij respectievelijk om 555, 63 en 39 stuks. Verder maken ook de DAF YBZ-3300- en YBB-95.480-bergingsvoertuigen plaats, van die laatste takelwagens werden er in 2010 vijf geleverd. Dat was nodig, omdat de begin jaren negentig geleverde 'takeldoos' moeite had om zwaarder materieel als de Boxer, Bushmaster, Tropco en WLS te bergen. De waarde van de als versterking ingevoerde en van een pantserpakket voorziene YBB-95.480 bleek onder meer in Uruzgan. Van de YB-Z-3300 werden er 285 besteld. Daarvan zijn er nu nog zo'n negentig actief. De nieuwe lichting kan alle operationele wielvoertuigen aan.

De Scania Wissellader (WLS) 165kN stroomden vanaf 2004 binnen. Foto: Mediacentrum Defensie

Aflossing oudgediende

De aflossing van deze oudgediende vloeit voort uit het programma Defensiebrede vervanging Wissellaadsystemen, Trekker-opleggercombinaties en wielBergingsvoertuigen (WTB). "Dit materieel vervult een essentiële rol in de ondersteuning van onze militairen tijdens operationele inzet en gereedstelling", meldde staatssecretaris Christophe van der Maat van Defensie in september aan de Tweede Kamer.

De genoemde voertuigen worden onder meer gebruikt bij de bevoorrading, de opvoer van materieel, het slaan van bruggen, zwaar transport en het bergen van wielvoertuigen. De verjonging van het wagenpark is nodig om invulling te geven aan de hedendaagse operationele eisen. "Om die in te vullen, reserveert Defensie voor dit project een bedrag tussen 250 miljoen en één miljard euro", geeft de bewindsman aan. Het gaat daarbij om 165kN 8x8-vrachtwagens, 280kN-, 400kN- en 700kN-trekkers en middelzware wielbergers. De eerste groep bestaat uit vier uitvoeringen: CHU (*container handling unit*), TMLC (autolaadkraan), BAP (*bridge adapter pallet)* en SLS (zijlader). De 280kN trekkers zijn onder meer bestemd voor het transport van mattenrollen door de genie en gedeelde ladingen van de Koninklijke Marine. De 400kN en 700kN zijn aangewezen voor zwaar transport. Of er ook lesvoertuigen worden gekocht, is nog niet bekend.

De aankomende generatie moet wereldwijd uit de voeten kunnen

De eerste DAF 400kN- en 650kN-trekker-opleggercombinatie (tropco) met Broshuis-trailers zijn in 2006 ingestroomd. Foto: WPA

'Remote controlled weapon station'

Behalve de vrachtwagens wordt gelijktijdig materieel voor onder meer opslag en fysieke distributie voorzien. Op het bestellijstje staan tevens 110 *remote controlled weapon stations* voor een mitrailleur MAG of Minimi. Deze RCWS komt op de gepantserde cabine en is nodig om te kunnen opereren in het volledige geweldsspectrum. Onder deze voertuigen kunnen daarom ook *runflat*wielen worden gemonteerd. De chauffeur kan zo met een lekke of kapotgeschoten band blijven rijden. De aankomende generatie moet wereldwijd uit de voeten kunnen in stoffige en woestijnachtige omstandigheden en onder zware terreinomstandigheden. Dat vraagt een hogere terreinvaardigheid dan die van de te vervangen types. Afgetankt moet het bereik van de vrachtwagen meer dan achthonderd kilometer zijn. Verder

geldt de NAVO-klimaateis van
– 32 tot + 49 graden Celsius. Het WTB-programma verlangt bovendien inzetbaarheid in een chemische, biologische, radiologische en nucleaire (CBRN) omgeving. De Defensie Materieel Organisatie (DMO) denkt dat de cabines hiervoor geen overdruksysteem nodig hebben, maar dat een afstotende verflaag en reinigingsvoorschriften volstaan. Dat laatste werd tijdens een informatiebijeenkomst met de industrie gedeeld. Aan de elektromagnetische compatibiliteit (EMC) is ook gedacht. Deze straling kan de werking van machines en systemen belemmeren en storingen veroorzaken. Bijvoorbeeld kabels, apparatuur en behuizingen moeten daartegen worden afgeschermd. Ten slotte moeten de trucks per spoor, schip en transportvliegtuig transporteerbaar zijn. In welke toestellen de vrachtwagen moet passen, maakt Defensie nu niet openbaar.

Landingsvaartuigen

Voor het Korps Mariniers komt daar nog een belangrijke voorwaarde bij: inzetbaarheid met landingsvaartuigen. De zeesoldaten kunnen straks met hun 25 Navy-exemplaren tot anderhalve meter water doorwaden, waar dat bij de normale uitvoering 75 centimeter is. Om dat verschil te overbruggen, voeren de mariniers ter vergelijking nu bij hun Scania WLS enkele tientallen voorbereidende handelingen uit. Zichtbare verschillen met de standaard wissellader zijn de boven de cabine geplaatste uitlaat en luchtinlaat. Alle elektra en de startmotor zijn daarnaast van de huidige wissellader waterdicht ingekapseld, zodat de chauffeur kan starten en herstarten. Voor deze en meer modificaties is Steyr uit Oostenrijk verantwoordelijk. Hoe dat pakket voor zijn opvolger eruitziet, is nog niet duidelijk. Net als de leverancier die daarvoor tekent.

Alle wensen stellen volgens Van der Maat hoge eisen aan het materieel op het gebied van terreinvaardigheid, temperatuurbestendigheid, waadvermogen, bestuurbaarheid, bedieningsgemak en klimaatbeheersing. Defensie wil daarvoor gebruikmaken van op de markt beschikbare *commercial / military off the shelf* technologie en systemen. "Waar nodig worden die aangepast aan de specifieke militaire eisen."

Maatwerk

Die-van-de-plank-aanpak biedt in zijn ogen voordelen op het gebied van prijs, verkrijgbaarheid van de onderdelen, levertijd, interoperabiliteit en instandhouding. De genoemde Navy-variant voor de mariniers, maar zeker ook het specifieke genievoertuig voor 105 Geniecompagnie Waterbouw vallen binnen het de genoemde maatwerk.

Het gaat dan om de *bridge adapter pallet* voor lancering en opname van pontons en bruggenbouwboten. De eenheid die deze taak uitvoert, is gestationeerd op Militair Oefenterrein *Engelense Gat* bij Den Bosch. Van deze BAP staan er vijftig gepland, waar de genisten bij de instroming van de Scania WLS er 48 ontvingen. Die zijn van Canadese makelij en vervingen toen de DAF YGZ 2300. Het wissellaadsysteem en de *container handling unit* betekenen voor Defensie het antwoord op het gewenste veelvoud aan beladingskeuzes. Via een haakarm valt er niet alleen eenvoudig van container te wisselen, maar ook van *flat rack*. Dat is een vlakke laadvloer gebaseerd op de afmeting van een ISO-container. Deze worden via rollers, bevestigd op het achterste gedeelte van de truck, op hun plaats getrokken. Defensie schaft zo'n 585 *flat racks* en (werkplaats)containers aan, die laatste met of zonder verwarming, ventilatie en airco. Deze moeten, net als de gangbare 2,591 meter hoge containers (1CC), zowel door de bestaande Scania WLS-haakarm als zijn opvolger op het voertuig te plaatsen zijn. De totale hoogte van het voertuig met lading mag niet boven de 4 meter komen.

Bulkgoederen

Naast *flat-rack*varianten voor de genie om brugdelen, boten en wegenmatten te vervoeren, zijn voor het transport van bulkgoederen, maar ook munitie, (drink)water en brandstof eveneens diverse uitvoeringen en formaten noodzakelijk. Defensie gaat voor deze categorie globaal uit van zo'n vijfhonderd stuks. Een autolaadkraan biedt bij een deel van de daarmee te vervoeren lading uitkomst. Daarnaast worden er vier mobiele jerrycanvulstations aangeschaft en mobiele 'brandstofzakken', met elk een capaciteit van 35 tot 50 kuub, inclusief frame en grondzeil.

Oorspronkelijk maakten aanhangwagens en opleggers ook deel uit van de WTB-aanbesteding. Uiteindelijk bleek het doelmatiger om ze eruit te halen.

Van de DAF YBZ-3300 werden er 285 besteld. Daarvan zijn er nu nog zo'n negentig actief. Foto: WPA

In 2010 werden vijf DAF YBB-95.480-bergingsvoertuigen geleverd. Foto: Mediacentrum Defensie

Flat-rackvarianten voor de genie moeten onder andere wegenmatten vervoeren. Foto: Mediacentrum Defensie

"Deze worden aan project 15kN-aanhangwagens toegevoegd", licht Van der Maat die beslissing toe. "Door deze samen als één project op de markt te zetten, kan naar verwachting de verwerving sneller plaatsvinden en is sprake van vereenvoudigde projectvoering en -beheersing." De door de staatssecretaris nu gestelde behoefte aan en kenmerken van wissellaadsystemen, trekker-opleggercombinaties en wielbergingsvoertuigen noemt hij cruciaal voor de bevoorradings-, brugslag- en grondverzetcapaciteit. Dat geldt ook voor de zware transport- en de wielbergingscapaciteit. "Gevechtseenheden moeten snel en zelfstandig kunnen optreden in de volle breedte van het geweldsspectrum."

Pantsercabine

Om dat mogelijk te maken, wordt bijna de helft van de voertuigen uitgerust met een pantsercabine. "Permanent plaatsen daarvan voor ballistische bescherming heeft aanzienlijke budgettaire voordelen, doordat extra opslagfaciliteiten niet nodig zijn en er geen op- en afbouw van cabines meer plaats hoeft te vinden. Verder biedt dit de mogelijkheid voor *train as you fight*", benadrukt Van der Maat. Naast uitwisselbaarheid en familievorming bij de uiteindelijke keuze, vindt hij onderhoud een belangrijk aandachtspunt. "Dat instandhoudingsconcept is gebaseerd op een samenwerking tussen Defensie en de leverancier gedurende de gehele levensduur van het materieel. Wij bouwen hierbij voort op eerdere ervaringen uit programma Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen."

Dat betekent dat zowel de toekomstige leverancier als de krijgsmacht het onderhoud aan deze wielvoertuigen uitvoeren. Deze aanpak is daar inmiddels gemeengoed, net als een *fleet*-managementsysteem. "Samen met de logistieke behoefte wordt dit tijdens de aanbesteding met de markt nader uitgewerkt. Gedurende de verwachte gebruiksduur van vijftien jaar of maximaal 450.000 kilometer is geen *midlife update* voor de nieuwe systemen voorzien."

Internationale samenwerking

In het voortraject werd de optie van samen optrekken met onder meer NAVO-partners Duitsland en Verenigd Koninkrijk tegen het licht gehouden. "Deze of andere lidstaten hebben vergelijkbare systemen reeds aanbesteed of vervangen die pas eind jaren twintig. Internationale samenwerking over de volle breedte van het programma is daardoor geen doelmatige mogelijkheid", stelt Van der Maat. "Interoperabiliteit, zowel civiel als met onze militaire bondgenoten, wordt echter gewaarborgd door het gebruik van internationale standaarden als 20-voet NAVO containers." De laatste milieurichtlijnen gelden voor de nieuwe voertuigen, zoals de Euronorm voor dieselmotoren: emissieklasse VI. Het gebruik van bijgemengde biobrandstof dient geen problemen op te leveren. "De markt kan op dit moment nog geen militaire voertuigen in een nul-emissie-variant leveren die aan het vereiste operationele profiel voldoen."

Toch wordt tijdens de aanbesteding nadrukkelijk aandacht besteed aan brandstofbesparende technieken, verzekert de staatssecretaris. "Ook onderzoekt Defensie nieuwe onderwijsmiddelen voor opleiden en trainen, zoals rijsimulatoren en elektronische leeromgevingen." Hij stelt verder dat de bij de aankoop van de Scania Gryphus en Iveco Manticore "opgedane kennis, expertise en ervaringen" worden meegenomen in het WTB-programma.

Brugslagcapaciteit

De voertuigen die binnen dit programma vallen, worden afgestemd op de materieelbehoefte de komende jaren. Dat betreft de projecten Vervanging drijvende Brugslagcapaciteit, Vervanging brugleggende tank en Vervanging bouwmachines, grondverzet en wegherstelmiddelen. "Deze operationele systemen zijn geschikt voor transport met de nieuwe WTB-voertuigen", verklaart Van der Maat. Bij de aanschaf van die vrachtwagens voorziet hij weinig problemen. "Er zijn voldoende leveranciers geïnteresseerd die kunnen voldoen aan onze eisen. De verwervingsvoorbereidingsfase wordt daarom nu gestart. De uitkomst daarvan is naar verwachting begin 2024 bekend."

De bewindsman houdt wel een slag om de arm. De aantallen kunnen nog worden verhoogd. "De Defensienota 2022 biedt de flexibiliteit om meerbehoeften op een doelmatige en doeltreffende wijze in te kunnen vullen." Defensie houdt er vooralsnog rekening mee dat 18 tot 24 maanden na contractondertekening de eerste vrachtwagens worden geleverd. De laatste arriveren uiterlijk eind 2028. Dan moeten ook alle *flat racks*, containers en de brandstof- en watersystemen binnen zijn.

De aankomende generatie moet wereldwijd uit de voeten kunnen in stoffige en woestijnachtige omstandigheden. Foto: Mediacentrum Defensie

Voor het Korps Mariniers komt daar nog een belangrijke voorwaarde bij: inzetbaarheid met landingsvaartuigen. Foto: WPA

Voor het specifieke genievoertuig voor 105 Geniecompagnie Waterbouw is maatwerk nodig. Foto: WPA

Types en aantallen aan te schaffen voertuigen:

Wissellaadsystemen:
345x 165kN 8x8 CHU (*container handling unit*)
125x 165kN 8x8 TMLC (autolaadkraan)
50x 165kN 8x8 BAP (*bridge adapter pallet)*
20x 165kN 8x8 CHU Navy
5x 165kN 8x8 TMLC Navy
10x 165kN 8x8 SLS (zijlader)

Trekker-opleggercombinaties:
35x 700 kN
50x 400 kN
10x 280 kN

Wielbergingsvoertuigen:
90x

De 740 vrachtwagens lossen de oude garde DAF- en Scania-voertuigen af. Foto: Mediacentrum Defensie

KVEO

De Koninklijke Vereniging van Eervol ontslagen Officieren van de Nederlandse Krijgsmacht

1. Collectieve en individuele belangenbehartiging

De KVEO is vertegenwoordigd in diverse fora waar de pensioendiscussie op landelijk niveau wordt gevoerd. Leden kunnen rechtstreeks terecht bij een adviseur voor vragen en bij problemen.

2. Individuele hulp

Leden kunnen een beroep doen op een adviseur met specifieke kennis op gebied van ziektekosten en maatschappelijke ondersteuning. Ook kan een lid buiten eigen schuld in ernstige financiële problemen raken, ondanks het vangnet dat in Nederland bestaat. De KVEO heeft de middelen om dan financieel de helpende hand te bieden.

3. Saamhorigheid en collegialiteit

De vereniging heeft rayons. Deze organiseren regelmatig een bijeenkomst waar u oud-collega's kunt ontmoeten. Afhankelijk van het rayon zijn er excursies, activiteiten gericht op de bestrijding van eenzaamheid of culturele bezigheden. De contributie bedraagt € 25,- per jaar.

Lid worden?

KVEO Verenigingsburo
Segbroeklaan 104
2565 DN Den Haag
Tel. 070-3617901
Email: secretaris@kveo.nl
www.kveo.nl

Rusland na de Muur

Deel 3, Russische buitenlandse relaties (tot 24 februari 2022)

Harry van der Horst*)

Het communisme heeft volledig afgedaan als ideologie en bestaat allang niet meer in de vorm van een socialistische heilsleer en als werelddreiging. Alleen in Rusland, China, Noord-Korea en Cuba zijn er in naam nog communistische partijen, maar die vlaggen dekken andere ladingen. Het woord 'communist' wordt doorgaans alleen nog maar als scheldwoord gebruikt.

De val van de Sovjet-Unie

Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie en het definitieve einde van de Russische versie van het communisme heeft op veel Russen een zeer diepe indruk gemaakt. In de nieuwe situatie, na de implosie van 1991, heeft Rusland een oppervlakte van meer dan zeventien miljoen vierkante kilometer en deelt het zijn grenzen met veertien landen, waarvan acht voormalige Sovjetrepublieken; het zgn. 'nabije buitenland'. De Russische Federatie als erfopvolgerstaat bevat nog maar ongeveer de helft van het aantal inwoners van de Sovjet-Unie en ruwweg twintig miljoen Russen bleken na de opheffing van de Sovjet-Unie plotseling in het buitenland te wonen, waar ze niet automatisch konden rekenen op een populaire status. Toen president Poetin in 2005 tijdens een toespraak in het Kremlin ooit eens sprak over "…. de ineenstorting van de Sovjet-Unie [als] de grootste politieke ramp van de twintigste eeuw", was het deze ontheemding waarnaar hij refereerde. Zoals vaak gebeurt bij het citeren van de Russische president, worden zijn woorden oneindig vaak herhaald zonder bijbehorende context, als bewijs dat hij de voormalige Sovjet-Unie in ere wil herstellen. Dat hij ook in een officiële rede heeft uitgesproken dat "….. degenen die de ineenstorting van de Sovjet-Unie niet betreuren geen hart hebben en degenen die haar wel betreuren geen hersens", wordt dan gemakshalve maar vergeten. Paranoia alom. En als interpretaties van woorden er niet toe doen ('alleen de daden tellen'), waarvoor best iets te zeggen valt, dan geldt dat natuurlijk voor alle woorden en niet alleen die van de president van Rusland.

Ondertekening van het document waarmee de Sovjet-Unie werd opgeheven door de presidenten van Rusland, Oekraïne en Wit-Rusland. Foto: Wikimedia Commons, RIA Novosti

Westerse arrogantie

President George H.W. Bush (Bush Senior) besprak op 24 februari 1990 met Bundeskanzler Helmut Kohl in Camp David de wens van de toenmalige secretaris-generaal van de Communistische Partij van de Sovjet-Unie, Michail Gorbatsjov, over de vereniging van de beide Duitslanden. Die wens hield in dat er geen uitbreiding van de NAVO zou plaatsvinden en een mogelijke beëindiging van het Duitse lidmaatschap van de NAVO. Het letterlijke citaat van de reactie van Bush was: "*To hell with that. We prevailed and they didn't. We cannot let the Soviets snatch victory from the jaws of defeat*". En dat was het dan.

Het Westen zag vanaf dat ogenblik Rusland niet meer als een opponent om respect voor te hebben. Jeltsin, en later Poetin, probeerden het gezag van Rusland in de wereld te herstellen, maar hun voorstellen, m.n. bij de CVSE/OVSE in Wenen, voor integratie in Europa en samenwerking waren al verworpen voor ze waren besproken. Onder druk van de - niet-Europese - Amerikanen. Europa miste daarmee een unieke kans de eigen toekomst te bepalen, hoewel de meningen verdeeld waren: de Franse president François Mitterand en de Britse premier Margaret Thatcher waren op zijn minst 'bezorgd' over de eenwording van Duitsland.

Jeltsin, en later Poetin, probeerden het gezag van Rusland in de wereld te herstellen. Foto: Wikimedia Commons, kremlin.ru

*) Van 1990 tot 1998 heeft Harry van der Horst voor de ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken gewerkt in de uitvoering van wapenbeheersingsakkoorden in Oost- en Midden-Europa. Van 1998 tot eind 2002 was hij militair attaché bij de Nederlandse ambassade in Moskou.

Ondanks de krachtige bezwaren van Jeltsin en Poetin is de NAVO vijf keer uitgebreid.

- In 1999 met Hongarije, Polen en Tsjechië.
- In 2004 met Bulgarije, de Baltische staten, Slowakije, Slovenië en Roemenië.
- In 2009 met Albanië en Kroatië.
- In 2017 met Montenegro.
- In 2020 met Noord-Macedonië.

Vooral de uitbreiding met de Baltische Staten, voormalige deelstaten van de Sovjet-Unie, deed pijn. Dat de uitbreiding toch mogelijk was, zal ongetwijfeld iets te maken hebben gehad met het militaire onvermogen van de Russische Federatie om een en ander tegen te houden. Er is in ieder geval geen militaire reactie geweest. Het is echter dus niet zo vreemd dat in het Kremlin de mening heeft postgevat dat - ook - voor westerse landen het recht van de sterkste doorslaggevend is.

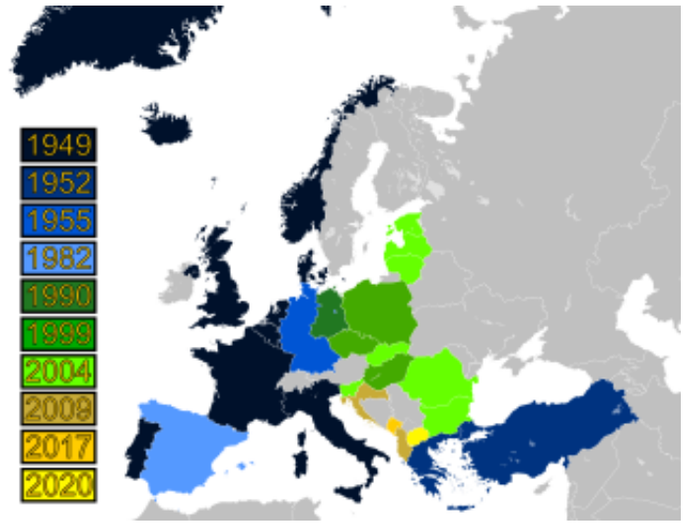

Ondanks de krachtige bezwaren van Jeltsin en Poetin is de NAVO vijf keer uitgebreid na 1990. Afbeelding: Wikimedia Commons, Patrickneil

Meten met twee maten

Het optreden van het Westen in Kosovo, waarbij zelfs de Chinese ambassade in Belgrado is gebombardeerd en drie doden vielen, betrof het binnenvallen van een soevereine staat. Dit gold ook voor Irak en Afghanistan en dat alles zonder mandaat van de VN. Dat het Westen bezwaar heeft gemaakt tegen de Russische acties in Tsjetsjenië, Georgië en Oekraïne wordt begrijpelijkerwijs door de Russen als hypocriet beschouwd, als het meten met twee maten. De overtuiging is daardoor gegroeid dat Rusland het moet hebben van eigen kracht en zijn eigen weg moet gaan. Om een voormalige Amerikaanse president te parafraseren: '*Russia first*!'. Vele westerse ambassadeurs in Moskou hebben hiervoor al twintig jaar geleden hun hoofdsteden ernstig en expliciet gewaarschuwd! Tevergeefs.

Het Westen viel in 2003 Irak binnen zonder mandaat van de VN. Foto: Wikimedia Commons, UK Mod

Telkens als er op deze tweeslachtigheid wordt gewezen, is de reactie van Westelijke regeringen en opiniemakers: 'dat is jij-bakken', of '*two wrongs don't make a right*', zonder dat er überhaupt op enigerlei wijze inhoudelijk wordt ingegaan op de bezwaren. Er wordt zelfs geen begin mee gemaakt. Dit tast logischerwijze de morele positie van het Westen nog meer aan, hetgeen ook het geval is bij alle andere buitenrechtelijke acties van het Westen, zoals de, niet door internationaal recht gesanctioneerde, inzet van drones voor standrechtelijke executies over de gehele wereld. Het terechtstellen van Osama Bin Laden is eveneens letterlijk zonder enige vorm van proces geweest, zoals ook het gebruik van Guantánamo Bay voor detentie en marteling zonder enige juridische grondslag dan ook. Niet alleen de Russische regering maakt tegen deze dubbelhartigheid bezwaar. Ook de Chinese regering stoort zich aan de houding van de VS, zie de beelden van de persconferentie op 19 maart vorig jaar in Anchorage die de Amerikaanse en Chinese ministers van Buitenlandse Zaken hebben gegeven.

Zo kunnen er ook voorbeelden genoemd worden van hypocrisie als het gaat om de veroordeling van Rusland voor het interfereren in binnenlandse politieke kwesties. Er is ach-en-wee geroepen over de bemoeienis van Rusland met de verkiezingen in bijvoorbeeld de VS, terwijl diezelfde VS tijdens de Russische presidentsverkiezing in 1996 er alle belang bij had - de Communistische Partij dreigde te gaan winnen - om Jeltsin in het zadel te houden, wat als gevolg had het voortzetten van de al jaren bestaande politieke en economische anarchie en chaos in Rusland. Wat weer in het belang van het Westen en enkele Westerse ondernemers was.

Er is ach-en-wee geroepen over de bemoeienis van Rusland met de verkiezingen in bijvoorbeeld de VS. Foto Wikimedia Commons, 7beachbum

Het Westen had geen enkele rekening gehouden met een assertieve Russische politiek, zoals de inlijving van de Krim. Westerse kennis van land, historie en cultuur ontbraken, of werden bij de beleidsbepalers genegeerd en het ontbrak in het Westen sowieso aan de fantasie om zich een dergelijke actie te kunnen voorstellen. Dat de Russen wel eens terecht bezwaar zouden kunnen maken tegen aanwezigheid van de Amerikaanse Zesde Vloot in de buurt van Sebastopol was blijkbaar bij niemand opgekomen, terwijl de Russische marine daar officieel en formeel met Oekraïne overeengekomen een marinebasis in pacht had, naast het hoofdkwartier van haar Zwarte Zeevloot en de stad Sebastopol een speciale Russische federale status heeft. Wat ook onder Oekraïens bestuur het geval was.

Zie verder het verslag op het internet van de rechtstreekse interferentie in 2014 door de Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken voor Europa en Eurazië, Victoria Nuland, in de verkiezingen in Oekraïne, ter waarde van vijf miljard dollar (letterlijk haar eigen woorden). Ook op het internet zijn haar telefonische instructies te vinden aan de Amerikaanse ambassadeur in Kiev met de inmiddels beruchte uitspraak van mevrouw Nuland: "*Fuck the EU!*", die zijn afgeluisterd door de Russische geheime dienst. Dit tot grote frustratie en woede van de Amerikanen. De woede gold overigens het feit dat het telefoongesprek was afgeluisterd; er was ook hier geen enkele reactie op de inhoud.

De Russische optiek

Het is dus vanuit Russisch standpunt gezien niet zo vreemd dat het oordeel van het Westen over de Russische buitenlandse politiek niet meer van belang is. Vandaar militaire acties als in Georgië, Oekraïne en Syrië, waarbij Rusland zich niets meer gelegen liet liggen aan de morele veroordeling door het Westen. Het opleggen van sancties werken zelfs in zekere zin averechts, want het speelt het Kremlin in de kaart bij het verenigen van het Russische volk in zijn afkeer van het Westen. Het heeft daarbij meer effect dan welke door het Kremlin geleide propaganda-actie ook.

De Westerse sancties hebben nog meer bijeffecten. Zo is er de ontwikkeling van Russische binnenlandse producten ter vervanging van import. Een proces dat onbegrijpelijk genoeg door de Russische regering altijd verwaarloosd is geweest. Wij, westerlingen kunnen er met onze pet niet bij dat Russen economisch blijven teren op de inkomsten door voornamelijk export van fossiele brandstoffen, waardoor men afhankelijk blijft van de prijzen op de wereldmarkt. Maar nu keert de wal het schip en tracht men de gevolgen van de sancties te compenseren met eigen productie.

Andere manieren om minder kwetsbaar en meer onafhankelijk te zijn van de rest van de wereld wordt gevormd door het promoten van een Russisch alternatief voor het interbancaire SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) en het afschermen van de Russische maatschappij van het World Wide Web.

Er zijn natuurlijk genoeg kritische kanttekeningen te maken bij het internationale beleid van de Russen. Zo is er wel erg veel energie gestopt in het proces van erkend willen worden als internationale grootmacht, terwijl dat eenzijdig militair - door de nucleaire wapens - wel gewettigd was, maar niet ondersteund werd door economische invloed. Iets dat in China in ieder geval beter begrepen wordt. En ook de weerstand tegen de uitbreiding van de NAVO heeft hoofdzakelijk politieke waarde, want *militairement* is het nauwelijks meer relevant vanuit welke geografische positie aanvallen op een land worden ondernomen.

Verder is de gezamenlijke afkeer van het Westen ook een prima bliksemafleider voor alle interne blunders, gebrek aan economische ontwikkeling en afbraak van sociale zekerheden en sterk beperkte persvrijheid. Dit wordt handig gekoppeld aan nostalgische en nationalistische gevoelens, die vooral onder ouderen heersen. Deze sociale categorie beschouwt de Sovjet-Unie nog steeds als overwinnaar van WOII (waarvoor wel iets te zeggen valt), die als eerste natie een mens in een baan om de aarde bracht en een supermacht was waarmee ernstig rekening werd gehouden.

'Broedervolken'

In het kader van dit artikel ga ik met opzet nog niet verder in op de onderwerpen die al ruimschoots alle aandacht kregen en krijgen in de westerse media, zoals Oekraïne, MH-17, Navalny (hoewel de repressie op allerlei terreinen groter is dan ooit, sinds 1991) en dergelijke. Over 'Oekraïne' gesproken; ik heb eens de vergelijking horen maken dat Oekraïners en Russen zich door de geschiedenis onderling hebben verhouden als Fransen en Engelsen. Wat weer eens een afwisselend geluid is naast de opvatting dat deze broedervolken zoveel met elkaar gemeen hebben. In ieder geval het overdenken waard door westerse politici en commentatoren, die tot acht jaar geleden nauwelijks wisten waar Oekraïne ligt, of wat de geschiedenis van dat land en volk is.

Bij militaire acties in onder meer Syrië laat Rusland zich niets meer gelegen liggen aan de morele veroordeling door het Westen. Foto: Flickr, Ak Pk

Sancties spelen het Kremlin in de kaart bij het verenigen van het Russische volk

Door haar nucleaire wapens is Rusland, militair gezien, een grootmacht. Foto: Wikimedia Commons, Russian Post

In de ogen van Poetin

Poetin relativeert trouwens zelf ook. In een onlangs (2021) gepubliceerd artikel in Die Zeit ter herdenking van de aanval van nazi-Duitsland op de Sovjet-Unie heeft hij de schuld voor de huidige spanningen in Europa bij de VS en de EU gelegd. Volgens Poetin heeft het Westen de hoop op een nieuw Groot-Europa de grond ingeboord door na het einde van de Koude Oorlog in 1989/1991 een 'agressieve politiek' tegen Rusland te voeren met de uitbreiding van de NAVO. Ook noemt hij de Europese steun voor de 'ongrondwettige gewapende staatsgreep in Oekraïne' in 2014. "Daar is alles mee begonnen", aldus Poetin. De VS en EU "provoceerden zo een scheuring binnen Oekraïne en het uittreden van de Krim", aldus Poetin. Volgens hem had na het eind van de Koude Oorlog een verenigd Europees continent werkelijkheid kunnen worden, als het Westen dat ideaal niet zou hebben doorkruist met zijn expansieve politiek. Echter: Poetin verwijt in zijn artikel ook Gorbatsjov dat hij heeft toegestaan dat het herenigde Duitsland lid werd van de NAVO. Want toen dit precedent er eenmaal was, ging de NAVO door met zijn uitbreiding. "Veel landen werden voor de kunstmatige keuze geplaatst om met het Westen of met Rusland te samenwerken." Verder verwachtte Poetin toen nog dat de spanningen in Europa konden verminderen. Rusland is in zijn ogen namelijk voor de welvaart en de veiligheid van het gemeenschappelijke continent onmisbaar. "Rusland is een van de grootste Europese staten en we voelen onze onafscheidelijke culturele en historische banden met Europa.", aldus VVP.

De Sovjet-Unie was de eerste natie die een mens in een baan om de aarde bracht. Foto: Wikimedia Commons, Robert Couse-Baker

De toekomst

De vraag is wat Rusland geopolitiek gaat doen 'na Poetin'. De meeste, in mijn ogen echte, kenners zijn van mening dat er niet veel zal veranderen aan de relatie tussen Rusland en de rest van de wereld. Rusland zal niet meer de grootmacht zijn die het tijdens de Koude Oorlog was. De geopolitieke concurrentie met de VS zal nog wel enige tijd duren, maar de VS zullen steeds meer afgeleid worden door interne politieke onrust en de militaire en economische competitie met China en India. De mogelijkheid voor een hernieuwing van de samenwerking met Europa (niet noodzakelijk de EU) is kansrijk als de klemtoon op de onderlinge verschillen wordt vervangen door samenwerking op basis van gelijke, vooral economische belangen, zoals energievoorziening, maar ook terrorismebestrijding en het nemen van milieumaatregelen. Ik heb het samenwerken van Europa en Rusland wel eens vergeleken met het dragen van een winterjas op een warme zomerdag: het kan af en toe best oncomfortabel zijn, maar het is de beste manier om een jas mee te nemen en tegelijkertijd je handen vrij te hebben.

Er waren tot dit voorjaar (2022) nog steeds verdragen die Rusland en Europa verbonden: de Raad van Europa (1996), waarvan de Rusland tot 15 maart 2022 lid was en het Europese Mensenrechtenverdrag (1950), waaraan Rusland deelnam tot 16 september 2022. Bij het schrijven van dit artikel was de Russische Federatie v.w.b. West-Europa alleen nog lid van de OVSE. Een zorgelijke ontwikkeling: Rusland wil tenslotte erkenning en erkenning in isolement is niet mogelijk.
Voor informatie over andere bondgenootschappen: zie het kader op bladzijde 12. Voor wat betreft verdragen over wapenbeheersing is nog vermeldenswaard dat New Start (het nucleair ontwapeningsverdrag tussen de VS en de RF) tot 5 februari 2026 is verlengd. Verder is de RF nog deelnemer aan het OPCW-verdrag, de overeenkomst tegen verspreiding van chemische wapens.

Het lijkt mij persoonlijk verstandig dat het Westen zich gaat realiseren dat het eenzijdig, naar het eigen belang, uitleggen van internationale regels en afspraken geen toekomst heeft. Dat het toegeeft dat we geopolitiek meten met twee maten - wat het morele gezag van het Westen aantast - en er vervolgens mee stoppen. Daarnaast zal het besef moeten doordringen dat een stabiel Rusland voor het Westen zelf minder gevaarlijk is dan een chaotisch Rusland.

Een begin kan worden gemaakt door Rusland serieus te nemen. Vervolgens dient er stevig te worden geïnvesteerd in kennis van de Russische taal, geschiedenis en cultuur. Daarna kan er wellicht op pragmatische grondslag een economische Europese grootste-gemene-deler-toekomst worden ontwikkeld. Het zal moeilijk zijn en veel diplomatiek schipperen vereisen, gezien de andere internationale en geopolitieke uitdagingen die ons al te wachten staan.

Volgens Poetin is alles begonnen met de Europese steun voor de 'ongrondwettige gewapende staatsgreep in Oekraïne' in 2014.
Foto: Flickr, Olga Shapovalova

Bij het schrijven van dit artikel was de Russische Federatie v.w.b. West-Europa alleen nog lid van de OVSE. Foto: osce.org

Rusland heeft een oppervlakte van meer dan zeventien miljoen vierkante kilometer en deelt het zijn grenzen met veertien landen.
Afbeelding: nationsonline.org

Russische Euraziatische bondgenootschappen

- 1991 Start Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS): Armenië, Kazachstan, Kirgizië, RF, Tadzjikistan, Wit-Rusland, Azerbeidzjan, Moldavië, Oezbekistan, Turkmenistan
- 1992 Start Collectieve Veiligheid VerdragsOrganisatie (CVVO): Armenië, Kazachstan, Kirgizië, RF, Tadzjikistan, Wit-Rusland
- 2015 Start Euraziatische Economische Unie (EEU): Armenië, Kazachstan, Kirgizië, RF, Wit-Rusland

Rusland zal niet meer de grootmacht zijn die het tijdens de Koude Oorlog was

Over het artikel
Deze bijdrage is de laatste aflevering van een drieluik over 'Rusland na De Muur', dat oorspronkelijk werd geschreven in de zomer van 2021. Een eerdere versie werd in december 2021 gepubliceerd in 'Carré', het periodiek van de Nederlandse Officieren Vereniging. De voorafgaande twee delen ('De Russische maatschappij' en 'Russische machtsstructuren') werden door Carré gepubliceerd in respectievelijk september en november 2021. Gezien de ontwikkelingen na 24 februari 2022, toen Russische troepen Oekraïne binnenvielen en de reacties van het Westen daarop, zal binnenkort een aanvullend artikel verschijnen. Daarbij zal worden ingegaan op de nieuwe geopolitieke situatie, voor zover dat mogelijk is.

Leestips
'We moeten het even over Poetin hebben' (We need to talk about Putin) van Mark Galeotti. ISBN 978 90 446 4232 2.
'Russia's Military Revival' Bettina Renz. ISBN-13 978 1 5095 1614 8 en ISBN-13 978 1 5095 1615 5(pb)

Defensienieuws

Kolonel b.d. drs. A.E. de Rooij

Prototype van het Borsuk infanteriegevechtsvoertuig. Foto: Wikimedia Commons, PW2

Polen vervangt infanteriegevechtsvoertuig van Sovjet-makelij door eigen product

In november is het Borsuk infanteriegevechtsvoertuig getest door de 15e Gemechaniseerde Brigade van het Poolse leger. Het voertuig is geproduceerd door een consortium van Poolse bedrijven en is de vervanger van het BWP-1 infanteriegevechtsvoertuig uit de Sovjettijd. De instroom van de Borsuk (= das) vindt plaats in het kader van het moderniseringsprogramma van de Poolse strijdkrachten. Het voertuig zal, samen met de Zuid-Koreaanse K2 gevechtstank, het belangrijkste manoeuvremiddel zijn van de 15e Gemechaniseerde Brigade.

De ontwikkeling van de Borsuk is gestart in 2014 en het prototype van het voertuig is in 2017 onthuld. Het voertuig bestaat uit een in Polen ontwikkeld universeel onderstel waarop de op afstand bediende ZSSW-30 toren is geplaatst. Ook het in Polen geproduceerde Rosomak 8x8 pantserwielvoertuig is met deze toren uitgerust. De bewapening bestaat uit een 30mm Bushmaster snelvuurkanon met een coaxiaal geplaatste 7,62mm mitrailleur. Daarnaast is er een dubbele lanceerinrichting voor Spike antitankraketten.

Het onderstel van de Borsuk is voorzien van zes loopwielen. Het aandrijfwiel is aan de voorzijde geplaatst. De rupsbanden zijn geheel van rubber. De bepantsering van de Borsuk beschermt het voertuig tegen klein-kaliber projectielen, kleine scherven van artilleriegranaten en bermbommen. Zo nodig kan het voertuig worden voorzien van extra pantser. De bemanning bestaat uit drie personen: commandant, chauffeur en schutter. Achterin het voertuig is ruimte voor maximaal acht infanteristen.

Bronnen: Army Recognition Wikipedia

Een NSM wordt afgevuurd vanuit een lanceerinrichting geplaatst op een ROGUE Fires onderstel. Foto: Raytheon

De Stryker Leonidas op een Amerikaanse wapenbeurs. Foto: Twitter, Epirus

Stryker Leonidas pantservoertuig tegen zwermen drones

De Stryker Leonidas is een nieuw lid van de Stryker familie van pantserwielvoertuigen. Het heeft de capaciteit om elektronische tegenmaatregelen te treffen in de vorm van krachtige microgolven gegenereerd door het Leonidas systeem van de Amerikaanse firma Epirus. Hierdoor kan de Stryker Leonidas tevens tegen drones worden ingezet. Het is daarmee een aanvulling op de bestaande Amerikaanse mobiele luchtverdedigingsmiddelen voor de korte afstand.

De Stryker Leonidas is in minder dan een jaar ontwikkeld en is afgelopen oktober gedemonstreerd op een testlocatie van de Amerikaanse overheid. Tijdens de test was het systeem succesvol in het onklaar maken van diverse individuele drones en van drones die in zwermen optreden. Met de Stryker Leonidas kan het krachtigste bestaande met microgolven uitgeruste systeem in de frontlinie worden ingezet. Hiermee wordt een gat in de verdediging tegen luchtdoelen door de Amerikaanse strijdkrachten gedicht. Leonidas, dat gebruik maakt van open IT-architectuur, kan bovendien relatief eenvoudig worden geïntegreerd met de bestaande commandovoeringsmiddelen. Daarnaast kan het Leonidas systeem voortdurend worden aangepast met de nieuwste technieken, waarmee gelijke tred wordt gehouden met de innovaties op het gebied van inzet van drones.

De Stryker Leonidas beschikt over de mobiliteit en bescherming van de standaard Stryker pantservoertuigen. Alleen de achterzijde van het voertuig is aangepast om het Leonidas systeem te herbergen.

Bron: Army Recognition

Succesvolle test van het onbemande artilleriesysteem van Oshkosh

Deze zomer heeft Oshkosh Defense op een schietterrein op Hawaï een succesvolle test uitgevoerd met het Remotely Operated Ground Unit for Expeditionary (ROGUE) Fires systeem. Het systeem was geplaatst op een Joint Light Tactical Vehicle (JLTV). Als onderdeel van de test lanceerde een Navy Marine Expeditionary Ship Interdiction System (NMESIS) lanceerinrichting, geplaatst op een ROGUE Fires chassis, een Naval Strike Missile (NSM) dat een doel op zee trof.

Het NSM is een kruisraket die is ontworpen om goed beschermde doelen op zowel land als zee te vernietigen. De *littoral combat ships* van de Amerikaanse marine zijn ermee uitgerust en het NSM zal ook worden geplaatst op de nieuwe generatie fregatten.

ROGUE Fires is een onbemand voertuig (*unmanned ground vehicle*, UGV) en heeft, omdat het gebruik maakt van het JLTV, een uitstekende terreinvaardigheid en een groot laadvermogen. Omdat ROGUE Fires onbemand is, kunnen bedienaars het systeem bedienen zonder dat ze gevaar lopen. ROGUE Fires kan zowel ingezet worden met een bedienaar op afstand als in de zogenaamde leider-volger modus.

Bronnen: Oshkosh Defense, Naval News

Column

Westerse sancties als katalysator van een nieuwe wereldorde?

Prof. Dr. László Marácz

De Europese Unie heeft fors ingezet op sancties om de agressor, Rusland, in de Oekraïens-Russische oorlog te straffen. Als het doel van de Europese sancties is om er voor te zorgen dat Rusland haar oorlogshandelingen tegen Oekraïne staakt en zich terugtrekt uit de bezette gebieden, dan hebben de sancties hun doel duidelijk gemist. De oorlog in Oekraïne woedt al acht maanden en er zijn geen signalen dat de oorlog aan het uitdoven is. Sterker nog: de sancties dreigen averechts uit te pakken. Zij bespoedigen de totstandkoming van een nieuwe wereldorde, die zich beweegt in de richting van een multipolaire orde.

Europese sancties

Nadat Rusland in februari van dit jaar het buurland Oekraïne binnenviel, reageerde de Europese Unie (EU) met het instellen van sancties tegen Rusland. De sancties zijn inmiddels in acht verschillende pakketten afgekondigd. Binnenkort zal er een negende pakket worden aangekondigd waarmee er een verbod komt op de invoer van verrijkt uranium dat dient als brandstof voor kernreactoren. De sancties bestonden voornamelijk uit de gebruikelijke lijst van inreisbeperkingen tegen hooggeplaatste personen uit de entourage van de Russische president Vladimir Poetin en de confiscatie van de Westerse bezittingen van Russische oligarchen. Meer serieus waren de sancties op financieel-economisch gebied. Het Westen sloot Russische banken buiten het internationale overboekingssysteem, Swift. Er kwam een verbod op de Westerse export van hoogwaardige technologieën naar Rusland, zoals chips en er kwam een verbod op de import naar de EU van Russische energie, zoals olie en gas. In dit verband wordt van een 'economische oorlog' gesproken die tussen het Westen en Rusland woedt, parallel aan de oorlog op het slagveld in Oekraïne.

De Europese Unie heeft fors ingezet op sancties om de agressor, Rusland, in de Oekraïens-Russische oorlog te straffen. Afbeelding: pubaffairsbruxelles.eu

Schurkenstaat

Westerse sancties tegen zogeheten 'schurkenstaten' (en het is duidelijk dat Rusland na de invasie in Oekraïne in deze categorie valt) zijn in het verleden niet erg effectief geweest. Autoritaire, anti-Westerse landen zoals Iran en Noord-Korea, die al jarenlang geconfronteerd worden met Westerse sancties, worden wel geraakt, maar niet op de knieën gedwongen. Vanwege de globalisering zijn er altijd landen en bemiddelaars te vinden die producten en diensten kunnen leveren aan landen die geïsoleerd staan. Zo is het ook met Rusland. De sancties lijken niet veel effect te hebben op de maatschappelijke orde in Rusland en weerhouden Rusland er in ieder geval niet van om de oorlog in Oekraïne - wat de Russen een 'speciale militaire operatie'- noemen te staken.

De sancties zijn inmiddels in acht verschillende pakketten afgekondigd

De ene schurkenstaat is de andere niet. Ten eerste is Rusland niet te vergelijken met Iran en Noord-Korea. Het is en blijft een imperium dat over een rijk arsenaal aan *human resources*, grondstoffen en wapens beschikt. Ten tweede heeft Rusland samen met China vanaf begin 2000 het initiatief genomen om een aantal internationale, intergouvernementele organisaties op te richten die zich duidelijk als alternatief hebben opgeworpen voor het bouwwerk van de Westerse internationale, intergouvernementele organisaties die de naoorlogse hegemonie van het Westen bepalen. De bekendste organisaties zijn de Shanghai-samenwerkingsorganisatie en de organisatie van de BRICS-landen waar ook landen als India, Brazilië en Zuid-Afrika lid van zijn. Dergelijke organisaties zijn sinds hun oprichting alleen maar groter geworden in hun ledenaantallen. Het paradoxale is dat ook nu in tijden van diepe crisis tussen '*The West and the Rest*' nieuwe leden uit kringen van de '*Rest*' zoals de Golfstaten, toenadering tot deze organisaties zoeken. Rusland is derhalve ingebed in een netwerk van staten die het assistentie kunnen verlenen binnen en buiten het Oekraïense slagveld en dat ook doen. De levering van de Iraanse drones, die het dagelijkse leven in Oekraïne heel moeilijk maken, is daar een goed voorbeeld van.

De Sberbank is een van de Russische banken die buiten het internationale overboekingssysteem, Swift, is gesloten. Foto: Wikimedia Commons, Roman Balabin

Gevolgen van de Westerse sancties

De impact van de Westerse sancties doet zich ook gelden ver buiten de arena van de oorlog in Oekraïne. Als antwoord op de uitsluiting van het Swift-systeem - dat gebaseerd is op de dollar- hebben de Russen nu de internationale financiële transacties in de eigen nationale munt - de roebel - verplicht gesteld. Zo is de hegemonie van de dollar als wereldbetaalmiddel doorbroken en zullen zich op korte termijn alternatieven voor de dollar aandienen.

Het verbod op de invoer van Russisch gas en olie heeft twee gevolgen gehad. Ten eerste hebben de Russen de Europese energiemarkten verruild voor die van China en India. Dit heeft vooral de energievoorziening in Europa in de problemen gebracht. Ten tweede wordt op de grens van China en India de komende jaren de grootste economische 'boom' verwacht en zal er dus veel energie nodig zijn om dit te faciliteren. De Russen kunnen er dus vanuit gaan dat zij de komende decennia hun energie voor een goede prijs kunnen verkopen. De EU zal Russisch gas alleen nog via bemiddeling van China en India in de vorm van LNG voor een veel hogere prijs kunnen aankopen nu de importstop is afgekondigd. De Chinese regering heeft echter recentelijk aangekondigd dat zij niet bereid is om Russisch gas in de vorm van LNG aan de EU te leveren, omdat er tekorten dreigen. De EU is naarstig op zoek naar alternatieve energieleveranciers op de wereldmarkt. De Verenigde Staten en Qatar zijn mogelijkheden. Qatar heeft de Duitse bondskanselier Scholz duidelijk gemaakt dat Qatar voorlopig geen extra LNG aan de EU kan leveren. De Verenigde Staten willen wel leveren maar zullen niet genoeg kunnen leveren om aan de vraag van de Europese industrie en huishoudens te kunnen voldoen. De Franse president Macron heeft zich geërgerd aan het feit dat de VS LNG voor een veel hogere prijs wil verkopen aan Europa dan op de eigen Amerikaanse markt. Zo drijven de Europese energieproblemen zelfs een wig in het Atlantische bondgenootschap.

Nieuwe wereldorde

Het lijkt erop dat de sancties niet alleen een averechts effect hebben en Rusland niet zullen verzwakken zoals de Amerikaanse minister van Defensie, Lloyd Austin in april nog hoopte, maar dat vooral de EU kwetsbaar is gebleken. Europa zal de gevolgen van de energietekorten en de hoge energieprijzen pijnlijk gaan voelen. Afgezien van de huishoudens zal de productie in de industrie daar veel van te lijden hebben. Dit zal de EU in de globale wedren op achterstand zetten. Om de sancties en haar gevolgen te omzeilen werkt Rusland zelf met haar verbondenen, de '*Rest*' aan de uitbouw van globale organisaties als een alternatieve wereldorde die de Westerse hegemonie meer dwingend zal uitdagen. Als uitvloeisel hiervan beweegt de wereld zich in de richting van een multipolaire orde. Dat kan nooit de bedoeling van de Westerse sancties tegen Rusland zijn geweest.

Noord-Korea wordt al jarenlang geconfronteerd met Westerse sancties en wel geraakt, maar niet op de knieën gedwongen.
Foto: Wikimedia Commons, Stefan Krasowski

Europa zal de gevolgen van de energietekorten en de hoge energieprijzen pijnlijk gaan voelen

De EU is naarstig op zoek naar alternatieve energiebronnen, zoals LNG. Foto: Wikimedia Commons, JoachimKohlerBremen

SkyWall Patrol voor het eerst op uitzending

Oorlog Oekraïne toont belang van drones en noodzaak die te bestrijden

Gertjan van der Wal

Drones spelen een belangrijke rol in de oorlog in Oekraïne. Niet alleen bij het uitvoeren van verkenningen, maar ook om de vijand te bestoken met granaten of, in geval van de beruchte Iraanse 'killer drones', een explosieve lading. Om deze systemen te bestrijden, worden niet alleen raketten en luchtafweergeschut ingezet. Het Counter-Unmanned Aircraft Systems (C-UAS) peloton van 13 luchtverdedigingsbatterij Ypenburg beschikt over de SkyWall Patrol. Die gaat kleinere drones met een vangnet te lijf en is nu voor eerst mee op uitzending in Roemenië.

Het C-UAS peloton werd als C-RAM peloton in 2016 opgericht. Dat gebeurde toen als verdediging tegen afgevuurde rakketten, artilleriegranaten en mortieren. "C-RAM behelst in hoofdlijnen detecteren, alarmeren en het onderscheppen van projectielen", meldt kapitein Jeroen Verburg als woordvoerder van het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando (DGLC). De SkyWall-systemen werden begin dit jaar gekocht. "De dertig militairen van het peloton zijn gespecialiseerd in het waarnemen van verschillende typen drones. Hiervoor gebruiken ze onder meer compacte radarsystemen, infrarood- en dagcamera's", somt hij op. "Een SkyWall-team bestaat uit twee personen. Het opereren hiermee lijkt wel een beetje op het optreden met de draagbare luchtdoelraket Stinger. In principe kan één persoon het wapen bedienen. Het complete systeem wordt in een MB met aanhanger vervoerd."

SkyWall Patrol gaat kleinere drones met een vangnet te lijf

Het Counter-Unmanned Aircraft Systems (C-UAS) peloton van 13 luchtverdedigingsbatterij Ypenburg beschikt over de SkyWall Patrol. Foto: Mediacentrum Defensie

Op de proef

De SkyWall is onderdeel van een *concept development & experimentation* (CD&E)-traject. Dat houdt in dat Defensie het op de proef stelt als potentieel antwoord tegen drones. "Het is nog niet zeker of dit een vast middel wordt in de gereedschapskist van het C-UAS peloton. Om dat te testen, is het mee naar Roemenië", licht Verburg toe. Het wapen is een product van OpenWorks Engineering (OWE) uit het Engelse Stocksfield. Het is bedoeld voor de NATO Class 1b- en 1c-drones. Dat zijn naast de kleinere militaire machines ook de exemplaren voor huis-tuin-en-keukengebruik. "Het systeem kan onder bepaalde omstandigheden effectief zijn tegen deze types. Om echter aan te geven tot een bepaald gewicht of grootte, is lastig", zegt Verburg. "Er zijn veel meer factoren die bestrijding wel of niet mogelijk maken. Denk onder meer aan de hoogte." Voordat het eerste schot door het C-UAS peloton werd gelost, ondergingen twee instructeurs in februari een training van de fabrikant in Engeland. Dat duo leidde de rest van het peloton op. Stapje voor stapje werden de bedienaars meegenomen in de *ins* en *outs* van de SkyWall Patrol. Oefenprojectielen zonder net en parachute werden door de luchtdoelartilleristen eerst afgevuurd.

Trefferbeeld

Op de Luitenant-generaal Bestkazerne in het Limburgse Vredepeel is daarvoor een afvuurpunt gebouwd met een groot aluminium frame. Daar wordt het trefferbeeld duidelijk en kan het vizier voor de bedienaars worden afgesteld. Wanneer dit allemaal is afgerond, volgen scherpe patronen. De terugslag van 5 bar is duidelijk voelbaar, omdat het wapen aan de achterkant dicht is. "Bij een Stinger wordt eerst met een lanceermotor de lanceerbuis uitgeschoten, waarna de vluchtmotor de raket naar zijn doel stuurt", legt de kapitein uit. Wat beide systemen met elkaar gemeen hebben, is de pieptoon wanneer het doel is gelockt. Het teken voor de schutter dat er kan worden gevuurd. Het C-UAS peloton heeft meerdere kleine mobiele *Squire*-radars van Thales. Deze detecteren drones tot een afstand van zes kilometer. Door zijn geringe omvang en lage zendvermogen is die bij uitstek geschikt om in een tactische omgeving te gebruiken. De SkyWall Patrol wordt niet direct gevoed met informatie ervan. De bedienaar vertrouwt daarvoor naast zijn ogen op de reflexkijker met geïntegreerd bereikdisplay van het wapensysteem.

In principe kan één persoon het wapen bedienen. Foto: Mediacentrum Defensie

‘Laser range finder’
Wanneer de schutter een drone in het vizier heeft, berekent de *laser range finder* onder andere de snelheid en koers. De geïntegreerde gyroscoop en het atmosferisch sensorpakket vullen het noodzakelijke totaalplaatje aan. Het wapensysteem toont als eindresultaat automatisch de juiste voorhoudhoek. Aan de luchtdoelartillerist om de gevraagde schietpositie in te nemen. Met het DISCUS-systeem kan het peloton via de Squire en een daaraan gekoppeld infrarood- daglichtcamerasysteem vaststellen uit welke richting de drones komen, hoelang ze ergens blijven vliegen en op welke hoogte ze dat doen. Bij een detectie zet de operator het camerasysteem in om het radarbeeld te verifiëren en eventueel meer informatie over het vliegend object te vergaren. Denk aan type en *payload*, oftewel: wat eronder hangt.

Verder is er nog een detectiemiddel dat drones waarneemt op basis van radiofrequentie. Deze Aeroscope slaat uitsluitend aan bij toestellen van het merk DJI. Aangezien deze producent volgens Defensie een aanzienlijk marktaandeel in de civiele drone-industrie heeft, is het gebruik ervan nu in elk geval van grote meerwaarde. “De Aeroscope is niet mee naar Roemenië, deze gebruiken we in Nederland bij nationale operaties”, geeft Verburg aan.

Verstrikt in draaiende onderdelen
Na het schot ontvouwt zich uit de patronen, die wel wat weg hebben van een mortiergranaat, een net. Dat raakt vervolgens verstrikt in de draaiende onderdelen van de drone. Eenmaal ‘getroffen’ daalt deze aan een parachute veilig en gecontroleerd omlaag, samen met het door de bedienaar afgevuurde projectiel. “Daarna kan er verder forensisch onderzoek plaatsvinden aan het *unmanned aircraft system*”, vertelt de woordvoerder. Denk aan het analyseren van de gemaakte beelden en het achterhalen van de vliegroutes en gps-locaties.

Door de vangst is het UAS uit de lucht genomen, maar daarmee is het mogelijk aanwezige explosief niet onschadelijk gemaakt. Dat is aan de Explosieven Opruimingsdienst Defensie. Om de verlangde vaardigheden onder de knie te krijgen, heeft het peloton eigen oefenvijanden in huis: de R70 Skyranger en een wegwerpdrone. “Door hiervan gebruik te maken voor detectie en onderschepping met de SkyWall, traint het peloton op een realistische manier”, verzekert hij. De slagingskans tijdens daadwerkelijke inzet hangt volgens hem af van verschillende factoren en is nog onderwerp van studie in het lopende CD&E-traject. Dat gebeurt onder het wakend oog van onder meer het C-UAS Test Center op Vredepeel. “Dat traject loopt nog en heeft geen specifieke einddatum. Wanneer de beoogde resultaten bereikt zijn, besluit Defensie wat daarvan het gevolg wordt voor de SkyWall. Dat is nu nog niet duidelijk.”

‘Silver bullet’
Als antwoord op *unmanned aircraft systems* bestaat desondanks geen *silver bullet*, weet Verburg. “Om effectief op te treden, moet de gereedschapskist van het C-UAS peloton bestaan uit meerdere middelen. Wellicht dat de SkyWall Patrol hier deel van blijft uitmaken, maar dat hangt dus af van de uitkomst van het traject. Defensie zoekt continu nieuwe mogelijkheden om tegen drones op te treden.”

Het C-UAS peloton vertrok op 5 november naar Roemenië en is daar als ondersteunende eenheid toegevoegd aan D-compagnie van 13 Infanteriebataljon Regiment Stoottroepen Prins Bernhard. De rode baretten zijn gestationeerd op een militaire basis in Cincu in het midden van het land. Ze zijn onderdeel van een door Frankrijk geleide *battlegroup* van ongeveer negenhonderd militairen. De eenheid valt onder bevel van de Supreme Allied Commander Europe van de NAVO en is vergelijkbaar met de enhanced Forward Presence in Litouwen. Die is daar net als in Roemenië aanwezig ter afschrikking van Rusland. De luchtdoelartilleristen scherpen in het Oost-Europese land niet alleen hun *skills and drills* aan, maar voelen ook de SkyWall aan de tand. “Dit is voor het peloton een eenmalige rotatie van vier maanden. De eenheid keert in februari terug naar onze kazerne.”

De Aeroscope slaat uitsluitend aan bij toestellen van het merk DJI. Foto: DJI

Het net van de SkyWall raakt verstrikt in de draaiende onderdelen van de drone. Foto; Mediacentrum Defensie

Het C-UAS peloton in het veld. De eenheid vertrok op 5 november naar Roemenië. Foto: Mediacentrum Defensie

De luchtdoelartilleristen voelen in Roemenië de SkyWall aan de tand

Column

NAVO-top in Madrid

Versterking, afschrikking en verdediging

Mr. drs. C. Homan

Zowel de Amerikaanse president Biden als de Nederlandse premier Rutte noemden de afgelopen NAVO-top in Madrid eind juni jl. een "historische top". Ten grondslag hieraan lag uiteraard de invasie van Oekraïne door Rusland. Volgens de NRC heeft Poetins oorlog de NAVO een adrenaline-injectie gegeven. Zo heeft de NAVO eensgezind gereageerd en militaire en humanitaire hulp aan Oekraïne verstrekt. Daarnaast heeft de alliantie haar voorwaartse aanwezigheid sterker gemaakt om verdere Russische agressie af te schrikken.
De NAVO-top kende twee belangrijke doelstellingen, namelijk verdere maatregelen als reactie op de Russische oorlog in Oekraïne en het aanvaarden van een nieuw strategisch concept.

Plannen

De eerste doelstelling, de reactie op de Russische agressie in Oekraïne, gaat de NAVO realiseren door een belangrijke verschuiving naar afschrikking en verdediging. Deze verschuiving berust op drie hoekstenen.

Ten eerste zal sprake zijn van meer voorwaarts ingezette gevechtsformaties. Zo worden in Bulgarije, Hongarije, Slowakije en Roemenië multinationale gevechtsgroepen gestationeerd. De bestaande multinationale gevechtsgroepen worden uitgebreid tot formaties ter grootte van een brigade – hoewel alleen "waar en wanneer dat nodig is". Dit omvat een belangrijke toename van de Amerikaanse troepen. Deze behelst onder meer een Brigade Combat Team in Roemenië, meer rotatie-inzet in de Baltische staten, het permanent vestigen van het hoofdkwartier van het Amerikaanse 5e Legerkorps in Polen, en het stationeren van twee squadrons F-35 gevechtsvliegtuigen in het Verenigd Koninkrijk. Tevens is er een toezegging om te werken aan NAVO-commandostructuren op divisieniveau in de Baltische staten.

Ten tweede zal de reactiemacht vergroot worden. De NAVO-reactiemacht zal fasegewijs toenemen van 40.000 naar 300.000 militairen (100.00 binnen 10 dagen en 200.000 binnen 10-30 dagen). Ten slotte voorziet het plan in ten minste 500.000 troepen meer binnen 30-180 dagen.
Deze internationale reactiepoule bestaat uit snel op te roepen militairen, die precies weten wat hun taak zal zijn. De verandering beoogt dat het bondgenootschap vlugger en doeltreffender kan reageren op een dreiging. Het opperbevel weet dan altijd welke eenheden hoe snel waar inzetbaar zijn.

Ten derde zullen meer voorzieningen naar voren geplaatst worden. Om de geloofwaardigheid van afschrikking door versterking te vergroten, zullen militair materieel, voorraden en faciliteiten vooraf geplaatst worden in frontlijnlanden. Dit zal worden ondersteund door voorwaarts ingezette ondersteunende troepen, zoals luchtverdedigingseenheden, een versterkte commandovoering en vooraf toegewezen troepen.
Met andere woorden, er is sprake van een verschuiving van *deterrence by punishment* (bestraffing) naar *deterrence by denial* (ontzegging).

Oekraïne

De NAVO-lidstaten (in het bijzonder de Verenigde Staten) hebben daarnaast hun militaire hulp aan Oekraïne vergroot door noodzakelijk materieel te leveren, waaronder antitankwapens, gepantserde voertuigen, luchtafweer en artilleriesystemen.
De bondgenoten vergrootten de directe steun aan Oekraïne door middel van een "alomvattend hulppakket". Dit bestaat uit niet-dodelijke verdedigingsapparatuur, zoals beveiligde communicatie, brandstof en anti-dronesystemen, en het verbeteren van de cyberverdediging en veerkracht.

De NAVO-reactiemacht zal fasegewijs toenemen van 40.000 naar 300.000 militairen

Zowel president Biden als premier Rutte noemden de afgelopen NAVO-top in Madrid eind juni jl. een "historische top". Foto: NATO

Het bondgenootschap kan vlugger en doeltreffender reageren op een dreiging. Foto: US DoD

Het nieuwe strategisch concept van de NAVO
De tweede hoofddoelstelling betreft het nieuwe strategisch concept. Dit behoudt drie kerntaken: afschrikking en defensie, crisispreventie en management, en coöperatieve veiligheid.
Teneinde politieke agressie of hybride tactieken af te schrikken en te verdedigen, benadrukt het concept ook het opbouwen van nationale en bondgenootschappelijke brede veerkracht tegen militaire en niet-militaire bedreigingen.

Nieuwe veiligheidsuitdagingen
Het concept onderkent ook nieuwe veiligheidsuitdagingen. Zo krijgen de ruimte, *cyberspace*, hybride tactieken, klimaatverandering en opkomende en ontwrichtende technologieën (*emerging and disruptive technologies,* EDT's), elk als nieuwe veiligheidsuitdaging hun plaats in het strategische concept.
Opvallend zijn cyber- en hybride bedreigingen, die de Noord-Atlantische Raad ertoe kunnen brengen Artikel 5 in te roepen. Voor maatregelen tegen EDT's kondigde de NAVO een nieuw innovatiefonds aan als aanvulling op het DIANA-initiatief (Defense Innovation Accelerator for the North Atantic) dat in april jl. werd gelanceerd.

Rusland
Het concept zegt, dat het Euro-Atlantische gebied nu niet in vrede verkeert omdat bondgenoten de mogelijkheid van een aanval op (hun) soevereiniteit en territoriale integriteit niet voor onmogelijk kunnen houden.
Gezien het bovenstaande mocht Rusland uiteraard niet ontbreken in het concept. Het beschrijft dit land als de belangrijkste en meest directe bedreiging voor de veiligheid van de bondgenoten op de korte termijn. Het concept herhaalt dat de NAVO geen confrontatie zoekt en geen bedreiging vormt voor de Russische Federatie. De NAVO probeert communicatiekanalen met Moskou open te houden om risico's te beheersen en te beperken, escalatie te voorkomen en de transparantie te vergroten.

China en de Indo-Pacific
Terecht ontbreekt ook China, als lange termijn dreiging, niet in het concept. Het stelt dat China's ambities en dwangbeleid de belangen, veiligheid en waarden van de alliantie provoceren. De dreiging van China omvat gevaarlijke hybride en cyberoperaties. Dat behelst ook China's confronterende retoriek en desinformatie, controle over belangrijke technologische en industriële sectoren en een groeiend partnerschap met Rusland.
Hoewel de alliantie open blijft staan voor opbouwende geëngageerdheid, staat ze ook klaar om veerkracht te tonen. Ook wordt verklaard dat de NAVO en de Europese Unie hun samenwerking met betrekking tot China zullen vergroten.
Het concept benadrukt tevens het belang van de Indo-Pacific voor de alliantie. De NAVO zal daarom haar dialoog en samenwerking versterken met haar Indo-Pacific partners, te weten Australië, Nieuw-Zeeland, Japan en Zuid-Korea.

De samenwerking tussen de EU en de NAVO
Het strategische concept noemt de Europese Unie als een unieke en essentiële partner. Het roept op tot meer samenwerking bij het tegengaan van hybride tactieken, het bestrijden van terrorisme, het aanpakken van menselijke veiligheidsuitdagingen, militaire mobiliteit, veerkracht, klimaatverandering, EDT's, de NAVO-agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid, en het aanpakken van de systemische uitdagingen van China.

De bestaande samenwerking tussen de EU en de NAVO omvat echter het meeste van dit samenwerkingsverband al. Menselijke veiligheid en het tegengaan van China is nieuw. Afwezig is echter een verwijzing naar maritieme veiligheid. Dit is namelijk een van de oorspronkelijke zeven gebieden voor samenwerking tussen de EU en de NAVO die de organisaties in 2016 hebben geïdentificeerd.

Ook ontbreekt de onderlinge afstemming van de capaciteiten-ontwikkeling. De Verenigde Staten en enkele andere bondgenoten hebben zich zorgen gemaakt over een grotere rol voor de Europese Unie op het gebied van defensie. Het concept presenteert in dit verband een compromis, namelijk initiatieven om de defensie-uitgaven te verhogen en samenhangende, elkaar versterkende vermogens te ontwikkelen, terwijl onnodige doublures worden vermeden.

Duitsland en Nederland hebben onder meer pantserhouwitsers (PzH 2000) aan Oekraïne geleverd. Foto: Bundeswehr

De NAVO ziet het groeiend partnerschap van China met Rusland als een dreiging. Foto: Wikimedia Commons, kremlin.ru

Met zijn beleid heeft Poetin de NAVO definitief uit de geopolitieke winterslaap gewekt

Tot slot
Al met al heeft de Russische aanval op Oekraïne in de alliantie een revolutie in het denken over veiligheid en defensie teweeggebracht. Met zijn beleid heeft de Russische leider Vladimir Poetin de NAVO - en ook de Europese Unie - dan ook definitief uit de geopolitieke winterslaap gewekt. Uit de NAVO-plannen blijkt duidelijk dat de oude taak van collectieve verdediging weer nieuw leven wordt ingeblazen. De vraag die wel rijst, is of ondanks de hogere defensiebudgetten al die ambitieuze plannen wel financieel haalbaar zijn en of er voldoende militair personeel voor beschikbaar is!

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas
postnl

ONAFHANKELIJK DEFENSIEMAGAZINE
UITGAVE VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE VERENIGING 'ONS LEGER'

ARMEX

Voor een krijgsmacht die ertoe doet!

De zorg voor een deugdelijke krijgsmacht was in 1912 aanleiding om de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger' op te richten. De onverantwoord grote bezuinigingen van de laatste decennia tonen aan dat we ons nog steeds zorgen moeten maken, ondanks dat recent de eerste voorzichtige stappen zijn gezet om het vermogen van de krijgsmacht te repareren. De Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger' zet zich daarom ook in onze tijd in voor een krijgsmacht die er toe doet!

Zij spant zich in voor een breed draagvlak voor onze krijgsmacht in de samenleving en draagt die boodschap uit naar de politiek, de industrie, de wetenschap en de media. Daarnaast toont zij zich betrokken bij uitgezonden militairen en hun relaties.

De vereniging organiseert tal van activiteiten zoals lezingen en bezoeken aan militaire locaties.
Aan de Rijksuniversiteit Groningen is namens de vereniging in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, een bijzondere leerstoel met als leeropdracht "Militaire geschiedenis, in het bijzonder de periode na de val van de Muur" ingesteld. Ook kent de KNVOL de Prins Mauritsmedaille toe aan personen of organisaties, zowel binnen als buiten de krijgsmacht, die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de krijgsmacht.

Voelt u zich betrokken bij de krijgsmacht en ondersteunt u onze doelstelling, wordt dan lid van de Koninklijke Nederlandse Vereniging 'Ons Leger'. Meer bijzonderheden kunt u vinden op onze website: https://onsleger.nl/.